

Materiaal:

rapport deputaten hoger beroep (25-09-2019)

Besluit 1:

deputaten hoger beroep decharge te verlenen.

Besluit 2:

a. opnieuw deputaten hoger beroep te benoemen, vier leden met een theologische en vier leden met een juridische achtergrond, met de volgende opdracht:

1. de behandeling van hoger beroepen en herzieningen bij de generale synode voor te bereiden;
2. de uitspraken van de Generale Synode Goes 2020 zo te publiceren dat herleidbaarheid naar de namen van natuurlijke personen en de plaats van de kerkelijke gemeente waar de zaak speelde, niet mogelijk is;
3. een bijdrage te blijven leveren aan kennisoverdracht en verbetering van de behandeling van ingesteld beroep bij classes en particuliere synodes, zoveel mogelijk in samenwerking met de Commissie Kerkrecht en Beroepszaken van de NGK;
4. constructief mee te werken aan het proces van eenwording met de NGK voor zover het de taakstelling van het deputaatschap raakt.

b. zo mogelijk een lid van de Commissie Kerkrecht en Beroepszaken van de NGK als deputaat te benoemen, en de Landelijke Vergadering van de NGK te verzoeken een lid van het Deputaatschap Hoger Beroep te benoemen in genoemde commissie.

Besluit 3:

het deputaatschap voor de periode 2021-2023 een budget te verlenen zoals vermeld in het totaaloverzicht van bijlage 7-1.

Uitspraak hoger beroep zaak 1

24 januari 2020

Uitspraak inzake het hoger beroep van indiener tegen de uitspraak van een classis van 20 september 2018 in het geschil tussen de indiener en de kerkenraad van een GKv-gemeente

I. Procesverloop

1. De Generale Synode (GS) van Meppel 2017 heeft besloten uit te spreken (Acta art. 18) dat er Schriftuurlijke gronden zijn om naast mannen ook vrouwen te roepen tot de ambten van diaken (Besluit 4), ouderling (Besluit 5) en predikant (Besluit 6b). Tevens heeft de Generale Synode besloten om ruimte te geven aan de plaatselijke kerken om zelf te bepalen of en zo ja op welke wijze en wanneer ze in de lijn van deze besluiten willen handelen (Besluit 7).
2. De kerkenraad (KR) van een plaatselijke gemeente besluit op 6 november 2017 niet over te gaan tot het uitvoeren van een eigen toetsing van deze GS-besluiten. Verder besluit de KR geen revisie aan te vragen bij de eerstvolgende GS en over te gaan tot de volgende stappen:
 - a. nagaan wat de gevolgen van (daadwerkelijke) aanstelling van vrouwen in de ambten in zijn gemeente zouden zijn en
 - b. hoe en op welke termijn dat zou kunnen en wat wijs zou zijn in zijn gemeente.
3. Indiener kan zich niet vinden in deze besluiten en dient op 4 februari 2018 een bezwaarschrift in. Hij

verzoekt de KR:

- a. een eigen toetsing van de besluiten van de GS Meppel 2017 aan Gods Woord uit te voeren en nog niet tot fase 2 en fase 3 van zijn kerkenraadsbeleid over te gaan (fase 2: bezinning op het 'of en zo ja hoe en wanneer' met de gemeente en fase 3: daadwerkelijke openstelling van de ambten, als de kerkenraad daartoe zou willen besluiten na bezinning met de gemeente).
 - b. om bij de eerstvolgende generale synode van 2020 conform KO F81.2 een verzoek tot revisie in te dienen van de besluiten 4, 5 en 6b van de GS Meppel 2017.
 - c. indien hij bij zijn besluit zou blijven om geen revisieverzoek in te dienen, met de uitvoering van de synode besluiten te wachten tot nadat de eerstvolgende generale synode van 2020 besluiten heeft genomen op revisieverzoeken die naar verwachting bij haar zullen worden ingediend, en om
 - d. zich nog niet met de gemeente te gaan bezinnen of en zo ja hoe en wanneer in de lijn van de besluiten van de synode te willen handelen tot nadat de eerstvolgende generale synode van 2020 besluiten heeft genomen op revisieverzoeken die naar verwachting bij haar zullen worden ingediend.
4. In het besluit van 9 april 2018 op het bezwaar handhaaft de KR zijn besluiten, zij het met een wat uitgebreidere motivering.
 5. Indiener gaat op 22 mei 2018 van dit besluit in beroep bij de classis. Hij verzoekt de classis hetzelfde als waar hij de KR om heeft verzocht.
 6. In zijn uitspraak van 20 september 2018 op dit beroep stelt de classis dat het niet zijn taak is om in beroep het synodebesluit te beoordelen. Ook kan de kerkenraad niet worden verzocht revisie in te dienen. Het is de kerkenraad die hierover beslist. Ter zake van de inhoudelijke beoordeling van synodebesluiten stelt de classis dat een kerkenraad prioriteiten mag stellen. Wel dient de KR de bezwaren te toetsen en te beantwoorden. De besluiten van de KR schaden niet de opbouw van de gemeente. De classis verklaart het beroep ongegrond en laat het KR-besluit in stand.
 7. Van deze uitspraak van de classis komt indiener op 1 december 2018 in hoger beroep bij GS.

II. Hoorzitting

Op 6 maart 2018 hebben deputaten hoger beroep een hoorzitting gehouden waar appellant en de kerkenraad hun standpunten mondeling hebben toegelicht. Het verslag van deze hoorzitting is in concept aan partijen voorgelegd en is, na verwerking van hun opmerkingen door de deputaten, vastgesteld. Het vastgestelde verslag is bij deze uitspraak bijgevoegd.

Op 24 januari 2020 zijn partijen in de gelegenheid gesteld ten overstaan van de Generale Synode te reageren op de hun toegezonden conceptuitspraak. De indiener heeft daarvan gebruik gemaakt.

III. Samenvatting van het geschil in hoger beroep

De classis heeft in haar uitspraak van 20 september 2018 bepaald:

1. niet te voldoen aan het verzoek van appellant om de afwijzing van zijn bezwaarschrift door de kerkenraad ongegrond te verklaren;
2. niet te voldoen aan het verzoek van appellant om de kerkenraad op te roepen alsnog gevolg te geven aan zijn verzoeken a tot en met d.

Indiener kan zich niet vinden in deze uitspraak en herhaalt in hoger beroep zijn verzoeken a en d. De verzoeken b en c worden in het hoger beroep niet meer gedaan.

IV. Ontvankelijkheid

1. Hoger beroepstermijn

Ingevolge art. F 77.2 van de Kerkorde wordt hoger beroep ingesteld binnen zes weken na verzending van de uitspraak in beroep. De classis heeft zijn uitspraak d.d. 20 september 2018 per mail d.d. 19 oktober 2018 aan indiener toegezonden. De uiterste datum voor indiening van hoger beroep is daarmee 30 november 2018.

Indiener heeft zijn hoger beroepschrift op 1 december 2018 per mail ingediend, derhalve 1 dag na de hoger beroepstermijn. Daarmee zou het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaard moeten worden, tenzij ingevolge

art. 7 lid 3 van de Generale Regeling voor de kerkelijke rechtspraak de termijnoverschrijding indiener redelijkerwijs niet kan worden verweten. Deputaten Hoger Beroep hebben indiener in een e-mail d.d. 21 november 2018 laten weten dat hij zijn beroepschrift uiterlijk op 1 december 2018 moest indienen. Indiener verkeerde daarmee in de kennelijke veronderstelling dat 1 december 2018 de uiterste datum voor indiening van zijn hoger beroep was. De overschrijding van de termijn met 1 dag kan hem redelijkerwijs niet worden verweten en is daarmee verschoonbaar.

2. Belanghebbendheid

Indiener heeft op 5 januari 2019 attestatie bij de kerkenraad aangevraagd om zich te voegen bij een andere plaatselijke gemeente, zo heeft hij deputaten hoger beroep per mail laten weten. Per mail d.d. 22 januari 2019 bericht de scriba van de kerkenraad waar de indiener oorspronkelijk lid was aan de scriba van de kerkenraad waar indiener lid wil worden dat een attestatie naar laatstgenoemde gemeente is afgegeven aan indiener. Indiener is dus per 22 januari 2019 niet meer lid van de gemeente waar hij oorspronkelijk lid was. Dit roept de vraag op in hoeverre indiener nog belanghebbende is bij een hoger beroep tegen de uitspraak van de classis.

Ingevolge art. F77.1 KO staat hoger beroep open tegen een uitspraak in beroep van de classis door 'de betrokkene'. De vraag is echter wie onder 'de betrokkene' moet worden verstaan. De toelichting op art. F77.1 KO en art. 7 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak geven geen antwoord op deze vraag. Daarom moet het antwoord worden afgeleid uit het systeem en de formuleringen van de KO.

Ingevolge art. F73.1 KO staat tegen een besluit van de kerkenraad bezwaar open bij de kerkenraad voor een gemeentelid en voor degene die persoonlijk belanghebbende is bij het besluit. Ingevolge art. F76.1 KO staat tegen een beslissing op bezwaar van de kerkenraad beroep open op de classis voor het gemeentelid dat bezwaar heeft ingesteld en voor degene die persoonlijk belanghebbende is bij de beslissing. De Generale Synode is van mening dat hieruit volgt dat onder 'betrokkene' in art. F77.1 KO dient te worden verstaan: degene die opkomt bij GS tegen een uitspraak in zijn of haar beroep. Dat betekent dat indiener in zijn hoger beroep dient te worden ontvangen.

Nu indiener geen lid meer is van de gemeente waar hij aanvankelijk lid was, dient onderzocht te worden of hij in zijn hoger beroep nog wel een procesbelang heeft. Volgens Besluit 7 van de GS Meppel wordt het aan de plaatselijke kerken overgelaten om te bepalen of en zo ja op welke wijze en wanneer ze in de lijn van de besluiten 4 t/m 6b willen handelen. Besluiten van de plaatselijke kerken over de invoering van deze besluiten raken primair de eigen leden. De besluiten van de kerkenraad gaan indiener ter harte en hij heeft er, net als heel veel leden van de verschillende kerken van de GKv in Nederland, een duidelijke mening over. Maar indiener valt niet meer onder de werking en uitvoering van de besluiten van de kerkenraad en heeft er derhalve geen belang meer bij om in hoger beroep het oordeel van GS over de handelwijze en de besluiten van de kerkenraad te vernemen.

Indiener beroept zich ten overstaan van de Generale Synode op 24 januari 2020 op een indirect belang, omdat hij als lid van nieuwe gemeente nog steeds valt onder dezelfde classis. Een besluit van de kerkenraad om de ambten open te stellen voor vrouwen heeft zijns inziens invloed op de classis, omdat zo'n besluit kan leiden tot verandering van standpunten. Dit beroep op een indirect belang leidt echter niet tot een rechtstreeks belang, omdat niet kerkleden, maar alleen kerken onderdeel vormen van een classis. Het zijn ook alleen kerken die besluiten nemen inzake de openstelling van ambten voor vrouwen.

Geconcludeerd moet worden dat indiener geen procesbelang meer heeft in het hoger beroep en dat om die reden zijn hoger beroep buiten verdere behandeling dient te worden gelaten. De inhoudelijke gronden van het beroep behoeven daarom geen nadere bespreking meer.

V. Uitspraak

De Generale Synode:

laat het hoger beroep van indiener tegen de uitspraak van de classis van 20 september 2018 buiten verdere behandeling. Dit besluit wordt met algemene stemmen genomen. De GS-leden die in een eerdere fase bij de zaak betrokken waren, waren bij de beraadslaging afwezig.

Uitspraak hoger beroep zaak 2

24 januari 2020

Uitspraak inzake het hoger beroep van indiener tegen de uitspraak van de classis van 12 juni 2019 in het geschil tussen de indiener en de kerkenraad van een GKv-gemeente.

I. Uitgangspunt in hoger beroep

Het hoger beroep van de indiener richt zich tegen de uitspraak van de classis van 12 juni 2019 waarbij het beroep/verzoekschrift van de indiener niet-ontvankelijk is verklaard. De classis is van oordeel dat er geen sprake is van een besluit of beslissing op bezwaar van de kerkenraad waartegen de indiener beroep zou kunnen aantekenen. Aan deze uitspraak ligt het advies ten grondslag van een door de classis ingestelde commissie. In hoger beroep is de vraag aan de orde of de classis de indiener op de juiste gronden niet-ontvankelijk heeft verklaard.

II. Samenvatting van het procesverloop en de voor het hoger beroep van belang zijnde feiten

1. Het geschil tussen de indiener en de kerkenraad vindt zijn oorsprong in de jaren negentig van de vorige eeuw, nu zo'n twintig jaar geleden. Binnen de kerkelijke gemeente van indiener ontstonden zorgen over en bezwaren tegen de evangelische sympathieën van de toenmalige predikant wat tot uiting kwam in zijn prediking en concreet in zijn catechetisch onderwijs over de kinder- en volwassendoop. Deze bezwaren zijn via de kerkelijke rechtsgang voorgelegd aan de meerdere vergaderingen en de Generale Synode van Zuidhorn van 2002 heeft hierin een uitspraak gedaan.
2. De spanningen tussen de indiener en de kerkenraad blijven rond de onder 1 genoemde kerkelijke rechtsgang bestaan. Uit de door de indiener overgelegde stukken blijkt dat de kerkenraad hem in een periode vóór oktober 2001 driemaal heeft ontraden om aan het heilig avondmaal deel te nemen. Rond oktober 2001 volgt een gesprek met een afvaardiging van de kerkenraad waarin wordt afgesproken het verleden te laten rusten en een nieuw begin te maken. De kerkenraad zal op de moeiten en zorgen die de indiener in de toekomst aan de orde stelt inhoudelijk reageren.
3. In een brief/e-mail van 9 februari 2002 (bijlage 19.2) richt de indiener zich tot de kerkenraad met vragen over de (afwikkeling van de) losmaking van zijn predikant. In een brief van 12 maart 2002 (bijlage 19.1) uit de indiener zijn zorg over het catechetisch onderwijs in de gemeente naar aanleiding van een oproep in het kerkblad voor catecheten. Hij gaat in zijn brief ook in op het onderwijs van de (los te maken c.q. losgemaakte) predikant. De brief van 12 maart 2002 wordt in afschrift gestuurd aan het catecheseteam, de ouders en andere betrokkenen.
4. De kerkenraad reageert in een brief van 2 april 2002 op de onder 3 genoemde brieven van de indiener. De kerkenraad spreekt uit dat de indiener in zijn uitlatingen in die brieven ingaat tegen het negende gebod. Hij citeert daarbij letterlijk vraag en antwoord 112 van de Heidelbergse Catechismus, waarin onder meer staat 'dat ik alle liegen en bedriegen als echt duivelswerk vermijd'. Uit de stukken en ook op de hoorzitting van de deputaten hoger beroep op 11 december 2019 is gebleken dat de indiener de kerkenraad onder meer verwijt dat hij zijn opkomen voor de leer van de kerk als 'duivelswerk' aanduidt. De kerkenraad besluit verder niet inhoudelijk op de brieven van de indiener in te gaan. De kerkenraad schrijft onder meer: 'de jarenlange inzet van vele ambtsdragers en de vele tijd die de kerkenraad in de bezwaren uwerzijds heeft geïnvesteerd, hebben geen enkel resultaat gehad. Voor de kerkenraad is de maat vol'. De kerkenraad roept de indiener op zo niet verder te gaan en 'terug te keren

van de heilloze weg waarop u zich bevindt'. Deze brief van 2 april 2002 speelt een cruciale rol in het nog steeds tussen partijen lopende geschil en wordt door de indiener beschouwd als het besluit van de kerkenraad waartegen hij via de kerkelijke rechtsgang opkomt.

5. Op 20 mei 2002 stuurt de indiener een brief/e-mail aan zijn wijkouderling met een afschrift aan de kerkenraad, per adres van de scriba. In deze brief spreekt de indiener zijn wijkouderling aan op zijn ambtelijk handelen en dat van de gehele kerkenraad. Ook deze brief is cruciaal in het nog steeds tussen partijen lopende geschil en wordt door de indiener beschouwd als zijn bezwaarschrift tegen het besluit van de kerkenraad van 2 april 2002. De indiener verwijt de kerkenraad in hoger beroep dat hij tot op vandaag geen reactie op dit bezwaarschrift ontvangen heeft. De kerkenraad heeft echter onder meer in een e-mail van 2 juli 2004 aangegeven dat deze brief was gericht aan de wijkouderling en alleen in afschrift aan de kerkenraad en dat de kerkenraad daarom heeft gemeend op deze brief niet te hoeven antwoorden.
6. Tijdens de hoorzitting van de deputaten hoger beroep op 11 december 2019 heeft de indiener aangegeven dat de brief van 2 april 2002 hem, na het gesprek rond oktober 2001 en de toezeggingen van de kerkenraad (zie onder 2), zo geraakt heeft omdat deze in strijd is met de toen gemaakte afspraken. Hij heeft in zijn brieven zaken aan de orde gesteld en volgens de toezegging zou de kerkenraad die inhoudelijk beoordelen. Daarnaast hebben de woorden 'duivelswerk' en 'de maat is vol' hem diep geraakt.
7. In de periode vanaf 2002 tot maart 2012 gaat het geschil voort en vinden – kort samengevat - gesprekken plaats met de verschillende visitatoren van de classis (juni 2004, december 2011/januari 2012) om een verbindende rol tussen de indiener en de kerkenraad te vervullen. De indiener en de kerkenraad schrijven elkaar over en weer brieven. De indiener wordt door de kerkenraad opnieuw ontraden (voor de vierde keer) om aan het heilig avondmaal deel te nemen. Sindsdien (en tot op heden) nemen de indiener en zijn echtgenote in de eigen kerkelijke gemeente geen deel meer aan het heilig avondmaal. In de brief van 21 oktober 2008 neemt de kerkenraad de ontrading voor deelname aan het heilig avondmaal van tafel en nodigt hij de indiener – onder drie voorwaarden – uit tot een verzoeningsgesprek. De rode draad in de correspondentie in deze periode blijft het ontbreken van een reactie van de kerkenraad op de brief/het bezwaar van de indiener van 20 mei 2002 en de weigering van de kerkenraad tot een inhoudelijk gesprek.
8. In de periode vanaf maart 2012 tot januari 2013 vindt er wederom een opeenvolgende brievenwisseling plaats tussen de kerkenraad en de indiener. Dat start met een brief van 10 maart 2012 van de kerkenraad waarin hij constateert dat de indiener in het daaraan voorafgaande half jaar opnieuw een aantal brieven heeft geschreven – die in deze hoger beroepsprocedure overigens niet zijn overgelegd - met het verzoek om het verleden te bespreken. Daarnaast hebben de wijkouderlingen en de predikant persoonlijke getinte brieven ontvangen. De kerkenraad herhaalt in de brief zijn eerder vastgestelde lijn dat het bespreken van het verleden niet tot resultaat leidt en dat daarom op de ontvangen brieven niet inhoudelijk gereageerd zal worden. De kerkenraad roept de indiener op: 'laat in barmhartigheid de situatie uit het verleden rusten, vier met ons de erediensten en het avondmaal en laten we op goede voet met elkaar verder gaan'. Er volgt nog een brief van de kerkenraad op 12 juni 2012 naar aanleiding van een rapport van de visitatoren van de classis, waarin de kerkenraad excuses maakt voor wat in het verleden mis is gegaan en hij wederom een uitnodiging doet voor een verzoeningsgesprek. Vervolgens reageert de indiener op 3 juli 2012 waarin hij teruggrijpt op de situatie uit het verleden, waaronder het bezwaar van 20 mei 2002 dat naar zijn mening onbeantwoord is gebleven. Een gesprek acht hij voorbarig zolang zijn bezwaren niet zijn behandeld. Er volgen brieven op 15 september 2012 van de kerkenraad, 16 oktober 2012 van de indiener, 12 november 2012 van de kerkenraad, 22 november 2012 van de indiener en 14 januari 2013 van de kerkenraad. In de kern gaan deze brieven over het (inhoudelijk) willen bespreken door de indiener en het laten rusten door de kerkenraad van het verleden. Op 15 april 2013 wendt de indiener zich tot de classis. Zijn verzoek wordt aangemerkt als een appel tegen de brief van de kerkenraad van 10 maart 2012. De indiener wordt in verband met termijnoverschrijding niet-ontvankelijk verklaard (bijlage 18.6d). Tegen deze uitspraak

wordt niet in appel gegaan bij de particuliere synode. In een brief van 1 november 2013 (bijlage 18.6c) richt de classis zich tot de indiener en de kerkenraad met een christelijke oproep tot herstel van de verhoudingen.

9. Over de periode na 1 november 2013 en tot augustus 2017 zijn door partijen geen nadere stukken overgelegd.
10. Op 28 augustus 2017 doet de indiener aan de kerkenraad het verzoek om de visitatoren van de classis te mogen spreken over zijn jarenlang absentie aan het heilig avondmaal en de weigering van de kerkenraad om de belemmeringen daarvoor te bespreken. Met dit verzoek begint de laatste periode in de verhouding tussen de indiener en de kerkenraad die eindigt met het op 20 juli 2019 instellen van hoger beroep op de generale synode.
11. Nadat de indiener op 6 oktober 2017 van de scriba van de classis de naam te horen heeft gekregen van de visitor van de classis, volgt een periode waarin het contact door verzuim van de visitor niet tot stand komt. Na tussenkomst van de commissie uit de classis heeft uiteindelijk pas op 4 maart 2019 een gesprek plaatsgevonden tussen de indiener en de visitor.
12. Op 20 februari 2018 heeft de indiener, onder meer vanwege het uitblijven van contact met de visitor, een verzoekschrift gestuurd aan de classis, dat als een beroep is aangemerkt. Over dit beroep heeft een commissie, ingesteld door de classis van 20 december 2018, op 10 mei 2019 geadviseerd. Deze commissie is ingesteld omdat het classicale deputaatschap beroepszaken nog uit slechts drie personen bestaat, die allen lid zijn van de gemeente van de indiener. Het advies geeft de indiener aanleiding om op 13 en 18 mei 2019 te reageren. Het advies van de commissie leidt vervolgens tot de uitspraak van de classis op 12 juni 2019, verzonden op 20 juni 2019. De classis is van oordeel dat er geen sprake is van een (recent) besluit of beslissing op bezwaar van de kerkenraad waartegen de indiener beroep zou kunnen indienen. In de brief van 12 juni 2019, waarin de uitspraak wordt gedaan, wordt de indiener door de classis opgeroepen de strijd te staken.
13. Op 20 juli 2019 heeft de indiener zich gericht tot de Particuliere Synode met een verzoek om hulp tegen de uitspraak van de classis. De deputaten kerkelijke rechtspraak van de particuliere synode hebben dit verzoek aangemerkt als een hoger beroep en het op 6 september 2019 doorgezonden aan de deputaten hoger beroep van de generale synode.

III. Ontvankelijkheid

Op grond van artikel F77.2 KO wordt het hoger beroep op de generale synode ingesteld binnen zes weken na verzending van de uitspraak in beroep. De uitspraak van de Classis Utrecht van 12 juni 2019 is op 20 juni 2019 verzonden. Op 20 juli 2019 heeft de indiener per e-mail bij de Particuliere Synode West het verzoek om hulp tegen de uitspraak van de classis ingediend. Dit verzoek om hulp moet worden aangemerkt als een hoger beroep tegen de uitspraak van de classis.

Artikel 5 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak bepaalt dat indien het hoger beroepschrift wordt ingediend bij het deputaatschap van een onbevoegde meerdere vergadering – hetgeen hier het geval is – het zo spoedig mogelijk wordt doorgezonden naar het deputaatschap van de bevoegde meerdere vergadering. De datum van ontvangst door het deputaatschap van de onbevoegde meerdere vergadering geldt als het tijdstip van indiening van het hoger beroepschrift.

Op grond van het vorenstaande oordeelt de generale synode dat het hoger beroepschrift van de indiener binnen zes weken is ingediend en hij daarom ontvankelijk is in het hoger beroep.

IV. Hoorzitting

1. Op 11 december 2019 hebben de deputaten hoger beroep een hoorzitting gehouden waar indiener en de kerkenraad hun standpunten mondeling hebben toegelicht.
2. Artikel 10, lid 7 en 8 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak bepaalt dat van het horen een kort schriftelijk verslag wordt gemaakt en dat de indiener en de wederpartij in de gelegenheid

worden gesteld om binnen een door de deputaten te stellen termijn hun opmerkingen bij het verslag kenbaar te maken. Deze mogelijkheid om op het verslag te kunnen reageren heeft tot doel om te controleren of hetgeen door partijen tijdens de hoorzitting is ingebracht en gezegd op een correcte wijze in het verslag is verwoord, zodat daar achteraf geen discussie over kan ontstaan.

3. Het verslag is op 27 december 2019 aan partijen toegezonden.
4. Op 7 januari 2020 is namens de kerkenraad meegedeeld dat het verslag een correcte weergave is van de hoorzitting en hij daarbij verder geen opmerkingen heeft.
5. Op 8 januari 2020 reageert de indiener met een aanvullend document waarin hij geen opmerkingen maakt over (de redactie van) het verslag en de verwoording van hetgeen door hem aan de orde is gesteld tijdens de hoorzitting. Zijn opmerkingen vormen een reactie achteraf op hetgeen tijdens de hoorzitting, en met name door de kerkenraad, is gezegd. De indiener verzoekt dit document aan het verslag toe te voegen.
6. De deputaten hoger beroep hebben op 10 januari 2020 aan de indiener laten weten aan dit verzoek niet te zullen voldoen omdat het document geen reactie op het verslag inhoudt. Wel is aangegeven dat het document aan het dossier zal worden toegevoegd. De inhoud van het document bevat geen nieuwe informatie die niet ook reeds in de overige stukken in het dossier voorkomt. De deputaten hebben verder aangegeven dat zij in verband met hun advisering aan de generale synode hiermee het dossier sluiten en dat nadere stukken daaraan niet meer toegevoegd kunnen en zullen worden.
7. De deputaten hebben vervolgens het verslag van de hoorzitting in ongewijzigde vorm vastgesteld.

Op 24 januari 2020 zijn partijen in de gelegenheid gesteld ten overstaan van de generale synode te reageren op de hen toegezonden conceptuitspraak. De kerkenraad heeft de generale synode schriftelijk laten weten van deze mogelijkheid geen gebruik te zullen maken. De indiener is wel verschenen en heeft het woord gevoerd. In zijn bijdrage heeft de generale synode geen aanleiding gezien om tot aanpassingen te komen in haar uitspraak.

V. Samenvatting van hetgeen in hoger beroep is aangevoerd

In zijn hoger beroepschrift schetst de indiener de voorgeschiedenis in deze zaak, waarvan de kern is de brief van de kerkenraad van 2 april 2002 en het daartegen gerichte bezwaar van 20 mei 2002.

Met betrekking tot de uitspraak van de classis brengt de indiener het volgende in:

- de classis heeft geoordeeld op basis van een onvolledig dossier, nu het rapport van de visitorator en de reacties van de indiener op het conceptadvies aan de classis niet zijn meegewogen;
- ten onrechte wordt in het advies aan de classis gesteld dat er geen nieuwe zaken zijn bijgekomen; zolang de kerkenraad kenbaar gemaakte bezwaren blijft negeren, wordt de schuld, met name bij de tweemaandelijksse vieringen van het heilig avondmaal bevestigd, vernieuwd en vergroot; elke twee maanden ontstaat er de facto een nieuwe zaak; het niet eerder inhoudelijk behandelen van de ingebrachte zaken maakt de zaken nieuw;
- ten onrechte wordt gesteld dat eerdere verzoeken op de classis zouden zijn behandeld; het niet-ontvankelijk verklaren in de uitspraak van 19 september 2013 door de classis is geen behandelen;
- er is geen hoorzitting geweest met de commissie van de classis en ook voor de behandeling op de classisvergadering is geen uitnodiging ontvangen, waarmee de indiener de mogelijkheid van een mondelinge nadere toelichting is onthouden.

De indiener verzoekt de generale synode alsnog recht te doen en uit te spreken dat:

- de kerkenraad zijn verantwoordelijkheid moet nemen inzake zijn eigen vermaan en het mogelijk daartegen ingebrachte bezwaar;
- de kerkenraad zijn ambtelijk negeren dient te staken en gestaakt te houden;
- de (bijzondere) ambtsdraggers van de kerkenraad die eigen vermaan niet serieus nemen, zich dienen te beraden.

VI. Overwegingen van de generale synode ten aanzien van de uitspraak van de classis

1. De classis heeft de indiener niet-ontvankelijk verklaard omdat er geen sprake is van een besluit of beslissing op bezwaar van de kerkenraad waartegen de indiener beroep zou kunnen aantekenen.
2. Vooropgesteld moet worden dat uit hoofdstuk F van de KO volgt dat besluitvorming door een kerkenraad resulteert in een besluit, waaraan de KO een aantal eisen stelt, waaronder een zorgvuldige vastlegging en communicatie. Een besluit vormt de basis voor en de ingang tot de kerkelijke rechtspraak. Het feitelijk handelen van de kerkenraad – het doen of nalaten – op zich kan binnen de kerkelijke rechtspraak daarom niet aan de orde komen en door meerdere vergaderingen in dat kader niet worden beoordeeld. Van belang is om in deze zaak eerst te onderzoeken of er sprake is van een besluit waartegen op grond van artikel F73.1 KO de mogelijkheid van bezwaar open stond en of dat tot een beslissing op bezwaar heeft geleid.
3. Op grond van artikel 76 KO staat tegen een beslissing op bezwaar van de kerkenraad beroep open op de classis binnen zes weken na verzending van de beslissing op bezwaar. De indiener heeft op 20 februari 2018 een ‘verantwoording en verzoekschrift’ gericht aan de classis, dat als een beroepschrift is aangemerkt. Uitgaande van de beroepstermijn dient er sprake te zijn van een beslissing op bezwaar van de kerkenraad in een periode van zes weken voorafgaande aan 20 februari 2018. Van een beslissing op bezwaar in deze periode is de generale synode niet gebleken.
4. De indiener heeft aangegeven en op de hoorzitting bevestigd dat zijn beroep en hoger beroep gericht zijn tegen de brief van de kerkenraad van 2 april 2002 en betrekking heeft op zijn bezwaar daartegen op 20 mei 2002. Op zijn bezwaar is volgens de indiener steeds geen reactie van de kerkenraad ontvangen.
5. De brief van de kerkenraad van 2 april 2002 betreft een vermaan, waarin de indiener wordt opgeroepen ‘terug te keren van de heilloze weg’ waarop hij zich begeeft. De e-mail van 20 mei 2002 van de indiener is gericht aan de wijkouderling van de indiener met een afschrift aan de scriba van de kerkenraad. De kerkenraad heeft onder meer in een e-mail van 2 juli 2004 aangegeven dat hij gemeend heeft niet op deze brief te hoeven antwoorden, nu deze was gericht aan de wijkouderling en alleen in afschrift aan de kerkenraad. Dit standpunt heeft de kerkenraad steeds vastgehouden.
6. Aangezien deze correspondentie plaatsvond in 2002 is het kerkelijk recht onder de kerkorde van 1978 en de daarop gebaseerde regelingen van toepassing. Onder het toen geldende kerkelijk recht was geen sprake van een verplichte bezwarenprocedure als bedoeld in artikel F73.1 KO (2014). De indiener had destijds tegen de brief van 2 april 2002 rechtstreeks in appel kunnen gaan bij de classis en had een reactie op zijn bezwaar van 20 mei 2002 niet af hoeven wachten. Volgens het toen geldende kerkelijk recht had dit appel ingediend moeten zijn voor de eerste vergadering van de classis volgend op 2 april 2002. Van een appel op de classis in 2002 is niet gebleken.
7. In hoger beroep voert de indiener aan dat door de classis ten onrechte wordt gesteld dat er geen nieuwe zaken zijn bijgekomen en dat eerdere verzoeken van de indiener op de classis zouden zijn behandeld. Hij stelt voorts dat het niet-ontvankelijk verklaren – hetgeen de classis in zijn uitspraak van 19 september 2013 heeft gedaan - geen behandelen is.
8. Uit de door partijen overgelegde stukken blijkt dat de indiener zich, sinds april/mei 2002, voor het eerst op 15 april 2013 tot de classis heeft gewend. Dit leidde tot een uitspraak van de classis op 19 september 2013, waarbij de indiener in zijn appel niet-ontvankelijk is verklaard. Tegen deze uitspraak is overigens geen appel aangetekend bij de particuliere synode, waardoor deze classisuitspraak onherroepelijke werking heeft.
9. Aan het appel van 15 april 2013 is in de periode van 10 maart 2012 tot en met 14 januari 2013 een briefwisseling voorafgegaan tussen de indiener en de kerkenraad, die door de classis ten grondslag is gelegd aan haar uitspraak van 19 september 2013. Uit deze correspondentie en het appelschrift van 15 april 2013 blijkt dat de indiener ingaat op de vermaanbrief van 2 april 2002 en zijn bezwaar daartegen van 20 mei 2002. De kerkenraad heeft in onder meer zijn brieven van 10 maart 2012 en 12 juni 2012 voorgesteld te komen tot een verzoeningsgesprek en het verleden niet verder uit te spitten en te laten rusten. De kerkenraad maakt excuses voor wat er in het verleden vanuit de kerkenraad mis is gegaan.

Hij herhaalt dit in de brieven van 15 september 2012 en 12 november 2012. De indiener reageert onder meer in zijn brieven van 3 juli 2012 en 22 november 2012 dat hij een gesprek voorbarig vindt zolang zijn bezwaren niet zijn behandeld. De correspondentie eindigt met de brief van de kerkenraad van 14 januari 2013 waarin hij aangeeft de laatste brief van de indiener van 22 november 2012 voor kennisgeving te hebben aangenomen en hier niet inhoudelijk op in te gaan.

10. In haar advies van 10 mei 2019 aan de classis – dat de basis is voor de in hoger beroep bestreden uitspraak – schrijft de commissie dat de indiener in zijn beroepschrift van 20 februari 2018 zaken aan de orde stelt die betrekking hebben op hetgeen is behandeld door de classis in 2013. De behandeling door de classis dient zich te richten op zaken van na 19 september 2013. Op basis daarvan komt de commissie tot het advies dat er van nieuwe zaken geen sprake is en ook niet van een nieuw bezwaar. De classis neemt het advies van de commissie over dat er geen sprake is van een na 19 september 2013 genomen besluit of beslissing op bezwaar waartegen beroep open zou kunnen staan, hetgeen leidt tot een niet-ontvankelijkverklaring.
11. Op grond van het vorenstaande en de overgelegde stukken oordeelt de generale synode allereerst dat er geen grond aanwezig is om aan te nemen dat tot en met 2013 op het bezwaar van de indiener van 20 mei 2002 niet op enigerlei wijze door de kerkenraad is gereageerd. De kerkenraad heeft, gelet op de adressering, steeds volgehouden dat hij niet op de brief van 20 mei 2002 meende te hoeven reageren. Daarnaast heeft de kerkenraad de indiener meerdere keren meegedeeld geen inhoudelijke beantwoording te zullen geven van de brieven van de indiener. Dat deze reactie de indiener niet tevreden kon stellen dan wel door hem als onvoldoende werd beschouwd, doet daar niet aan af.
12. Voorts oordeelt de generale synode dat de brief van de kerkenraad van 2 april 2002 en het daartegen gerichte bezwaar van de indiener van 20 mei 2002 onderdeel hebben uitgemaakt van de kerkelijke procedure die leidde tot de classisuitspraak van 19 september 2013 en daarmee binnen de kerkelijke rechtspraak nu niet opnieuw aan de orde kunnen komen. Dat de classis op 19 september 2013 de indiener niet-ontvankelijk verklaarde in zijn appel wegens termijnoverschrijding en daarom niet tot een inhoudelijke beoordeling is gekomen doet daar niet aan af. Tegen deze uitspraak had de indiener immers destijds in appel kunnen komen bij de particuliere synode, hetgeen hij heeft nagelaten. Dit betekent echter niet dat daarmee de inhoudelijke kant van de zaak op een later tijdstip opnieuw aan de orde kan worden gesteld.
13. De generale synode is dan ook van oordeel dat de classis in haar uitspraak van 12 juni 2019 dit onderdeel van het beroepschrift van de indiener terecht buiten beschouwing heeft gelaten.
14. Dit alles leidt tot het eindoordeel dat de classis op 12 juni 2019 de indiener terecht niet-ontvankelijk kon verklaren in het beroep en dat de uitspraak van de classis daarmee bevestigd dient te worden.

VII. Overwegingen van de generale synode ten aanzien van de overige aangevoerde bewaren

1. De door de indiener aangevoerde grond dat de classis heeft geoordeeld op basis van een onvolledig dossier behoeft gelet op het eindoordeel geen verdere bespreking meer. Dit aspect heeft immers betrekking op de inhoudelijke beoordeling van het beroep, waar de classis niet aan toe kon komen.
2. De indiener bestrijdt voorts, zoals de classis overweegt, dat er geen nieuwe zaken zijn bijgekomen na de uitspraak van 19 september 2013. Hij verwijst daarbij naar de tweemaandelijks vieringen van het heilig avondmaal. Door het negeren van de kerkenraad van de bezwaren ontstaat er rond deze vieringen steeds een nieuwe zaak. Deze redenering van de indiener is niet te volgen. Uit de overgelegde stukken blijkt dat de indiener sinds medio 2008 geen deel meer neemt aan het heilig avondmaal. Sinds 21 oktober 2008 is er geen sprake meer van een ontrading door de kerkenraad om aan het avondmaal deel te nemen. Van een afhouding van het heilig avondmaal als stap binnen de kerkelijke tucht is nimmer sprake geweest. Het niet deelnemen aan het avondmaal is een persoonlijke keuze van de indiener en zijn echtgenote. Dat een afmelding bij de kerkenraad niet leidt tot een reactie van de kerkenraad is, gelet op de voorgeschiedenis, niet onbegrijpelijk. De kerkenraad is immers op de hoogte van de reden van de afwezigheid en heeft meerdere keren aangegeven over deze achterliggende

redenen niet in gesprek te willen gaan. Deze handelwijze van de kerkenraad moet overigens gezien worden als een feitelijk handelen van de kerkenraad dat in de kerkelijke rechtspraak niet ter beoordeling staat.

3. Met betrekking tot de aangevoerde grond dat de indiener de mogelijkheid van een mondelinge nadere toelichting bij de commissie en de classis is onthouden wordt nog het volgende opgemerkt.
4. Op grond van artikel 10, lid 1 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak worden indiener en wederpartij in de gelegenheid gesteld ten overstaan van deputaten hun standpunten mondeling toe te lichten. Er is door de classis een afzonderlijke commissie benoemd omdat het classicale deputaatschap beroep onderbezet was en de drie zittende leden allen lid waren van de kerkelijke gemeente van de indiener. Deze commissie heeft de taak vervuld van het deputaatschap en had daarbij rekening te houden met de genoemde generale regeling. Artikel 10 bepaalt niet wanneer van het horen kan worden afgezien zodat het ervoor gehouden moet worden dat van het horen van partijen alleen kan worden afgezien wanneer partijen zelf daaraan geen behoefte hebben.
5. Artikel 16, lid 4 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak bepaalt dat de meerdere vergadering indiener en wederpartij in de gelegenheid stelt ten overstaan van de vergadering hun standpunt naar aanleiding van het advies van deputaten mondeling toe te lichten.
6. Door de indiener niet, zoals hij stelt, in de gelegenheid te stellen zijn standpunt mondeling toe te lichten ten overstaan van de commissie en de classisvergadering heeft de classis in beginsel de waarborg van het toepassen van hoor en wederhoor (artikel F75.2 KO) geschonden.
7. Uit de overgelegde stukken blijkt dat de indiener wel beschikte over het advies van de commissie dat op 10 mei 2019 aan de classis is uitgebracht. In een korte reactie per e-mail van 13 mei 2019 en een uitgebreide schriftelijke reactie van 18 mei 2019 reageert de indiener op het advies van de commissie. Aannemelijk is dat deze schriftelijke reactie ook zijn inbreng zou zijn geweest bij het geven van een mondelinge toelichting op de classisvergadering.
8. Gelet op hetgeen de generale synode in het vorenstaande heeft overwogen en geoordeeld, is aannemelijk dat het mondeling horen van de indiener niet tot een andere uitkomst zou hebben geleid dan het niet-ontvankelijk verklaren van de indiener door de classis. Nu de indiener in bezit was van het advies van de commissie en daarop heeft gereageerd hoeven aan het schenden van de waarborg van hoor en wederhoor door de classis in hoger beroep geen consequenties verbonden te worden.

VIII. Overwegingen ten overvloede van de generale synode ten aanzien van de verhouding tussen de indiener en zijn kerkenraad

1. Hoewel de generale synode bij bevestiging van de uitspraak van de classis verder niet inhoudelijk op de zaak meer kan ingaan, voelt zij, gelet op de al meer dan twintig jaar bestaande, en als verstoord te kenmerken, verhouding tussen de indiener en zijn kerkenraad, de behoefte om ten overvloede het volgende op te merken.
2. In artikel F75.1 KO staat dat de kerkelijke rechtsgang gericht is op herstel van vrede door recht. Tijdens de hoorzitting op 11 december 2019 is de vraag aan de orde geweest wat er nodig is om tot herstel van vrede tussen de indiener en de kerkenraad te komen. Die vraag heeft niet kunnen leiden tot een helder en eenduidig antwoord.
3. Op basis van de overgelegde stukken constateert de generale synode dat van de kant van de kerkenraad en ook de classis, laatstelijk nog in haar uitspraak van 12 juni 2019, op de indiener een beroep is gedaan om het verleden te laten rusten en de strijd te staken. Deze oproepen hebben niet geleid tot herstel van de vrede, eerder tot een herhaling van zetten en een verscherping van de verstoorde verhouding. Op de hoorzitting is echter ook gebleken dat tussen de indiener en zijn wijkouderling(en) wel een goed contact bestaat en dat er pastorale bezoeken aan de indiener en zijn echtgenote worden gebracht waarbij de gesprekken als diepe geloofsgesprekken worden ervaren.
4. Een uitspraak in hoger beroep van de generale synode heeft tot doel om tot herstel van vrede te komen door het beslechten van het geschil tussen partijen. Het beslechten van een geschil betekent niet dat

daarmee ook altijd het conflict tussen partijen wordt opgelost. Dat staat en valt met de acceptatie van partijen van de uitkomst van het hoger beroep.

5. Op basis van artikel 19 in samenhang met artikel 15, onder m, van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak kan de generale synode zo nodig nadere aanwijzingen geven voor de weg waarlangs herstel van vrede door recht kan worden bewerkstelligd. De generale synode onderstreept daarom hier de oproepen van de kerkenraad en de classis aan de indiener tot het laten rusten van de zaak en het komen tot verzoening en daarin de vrede, die is in Jezus Christus, onze Heer, te zoeken en te vinden.

IX. Uitspraak

De Generale Synode van Goes 2020:

- bevestigt de uitspraak van de classis van 12 juni 2019;
- verklaart het hoger beroep van indiener van 20 juli 2019 ongegrond.
Deze besluiten worden met algemene stemmen genomen. De GS-leden die in een eerdere fase bij de zaak betrokken waren, waren bij de beraadslaging afwezig

Artikel 47 – Uitspraak herzieningsverzoek inzake artikel 46

27 november 2020

Uitspraak op een verzoek van een broeder (verder aan te duiden met: de verzoeker) van 24 juni 2020 en aangevuld op 24 augustus 2020

tot herziening van de uitspraak van de GS Goes van 24 januari 2020 op het hoger beroep van de verzoeker gericht tegen de uitspraak van een classis van 12 juni 2019 in het geschil tussen de verzoeker en de kerkenraad van een GKv-gemeente.

I. Overweging ten aanzien van de aard van het verzoek: revisieverzoek of verzoek tot herziening

De verzoeker vermeldt boven zijn verzoek van 24 juni 2020 en 24 augustus 2020 dat het hier betreft een 'revisieverzoek'. Revisie kan volgens artikel F81.1 van de Kerkorde (KO) slechts worden verzocht van besluiten van de generale synode, voor zover het niet betreft uitspraken in hoger beroep. Nu de verzoeker in zijn verzoek nadrukkelijk verwijst naar de uitspraak van de generale synode in hoger beroep, daar inhoudelijk op in gaat en aan het slot van zijn verzoek vraagt om herziening, zal dit verzoek opgevat moeten worden als een verzoek tot herziening ex artikel F78 KO.

II. Uitgangspunt voor het verzoek tot herziening

Het verzoek tot herziening richt zich tegen de uitspraak van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland van Goes van 24 januari 2020, waarbij de uitspraak van een classis van 12 juni 2019 is bevestigd en het hoger beroep van de verzoeker daartegen ongegrond is verklaard. De uitspraak van de generale synode van 24 januari 2020 is aan deze uitspraak gehecht.

III. Samenvatting van het procesverloop en de voor het verzoek tot herziening van belang zijnde feiten

1. De uitspraak van de generale synode van 24 januari 2020, die op 12 februari 2020 aan de verzoeker is toegestuurd, bevat een samenvatting van het procesverloop van het oorspronkelijke geschil tussen de

verzoeker en zijn kerkenraad. Tevens bevat de uitspraak de overwegingen en motivering waarop de uitspraak is gebaseerd. Ook bevat de uitspraak in de bijlagen het verslag van de op 11 december 2019 gehouden hoorzitting. Tot slot is als bijlage bij de uitspraak opgenomen een chronologisch overzicht van de door partijen overgelegde stukken, die aan de uitspraak ten grondslag liggen.

2. Op 24 juni 2020 heeft de verzoeker zich gericht tot de generale synode met een verzoek om haar besluit van 24 januari 2020 te herzien. Hij voert daartoe vijf grieven aan. In zijn aanvullend verzoek van 24 augustus 2020 voegt hij daar een zesde grief aan toe.

IV. Ontvankelijkheid

Voor het indienen van een verzoek tot herziening bestaat op grond van de KO geen fatale termijn. Voor de ontvankelijkheid is slechts van belang dat de verzoeker een van de partijen is in het geschil dat bij de uitspraak, waarvan herziening wordt gevraagd, is beslist. Nu dat het geval is, oordeelt de generale synode dat indiener ontvankelijk is in zijn herzieningsverzoek.

V. Hoorzitting

In deze zaak hebben de deputaten hoger beroep geen hoorzitting gehouden. De generale synode overweegt daarover het volgende.

1. Op 23 september 2020 is de verzoeker uitgenodigd voor een hoorzitting op 4 november 2020 om 13:30 uur waar hij, conform artikel 10, lid 1 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak, in de gelegenheid zou worden gesteld ten overstaan van de deputaten zijn standpunt mondeling toe te lichten.
2. Op 19 oktober 2020 heeft de verzoeker per e-mail de vraag bij de deputaten neergelegd of deze hoorzitting wel kan doorgaan gezien het feit dat hij in de risicogroep valt met het oog op besmetting met het COVID-19 virus.
3. Op 26 oktober 2020 is aan de verzoeker voorgesteld de hoorzitting 'coronaproef' te laten plaatsvinden met slechts drie deputaten en een notulist enerzijds en de verzoeker met een door hem aangedragen belangstellende anderzijds, waarbij de hoorzitting zou plaatsvinden in een ruime zaal waarin de deelnemers op een minimale afstand van 2-3 meter tot elkaar kunnen zitten en waarbij uiteraard ook de overige regels van het RIVM in acht genomen zouden worden.
4. Op 26 oktober 2020 heeft de verzoeker aangegeven op medische gronden af te zien van een fysieke hoorzitting. Hij heeft in dit e-mailbericht de spreekantekeningen, die hij reeds voorbereid had voor de hoorzitting, overgelegd.
5. Op 28 oktober 2020 is aan de verzoeker nog voorgesteld om de hoorzitting online via MS-Teams te laten plaatsvinden. Ook is hem aangegeven dat, indien hij niet op dit voorstel kan ingaan, de deputaten hun advies zullen voorbereiden voor de generale synode zonder hoorzitting op basis van de reeds ingediende stukken en de door de verzoeker overgelegde spreekantekeningen.
6. Op 29 oktober 2020 heeft de verzoeker aangegeven af te zien van een digitale hoorzitting via MS-Teams. Ook gaf hij aan zo nodig bereid te zijn tot een nadere schriftelijke toelichting op eventuele vragen of onverhoopte onduidelijkheden.
7. Op 30 oktober 2020 is daarop aan de verzoeker meegedeeld dat de deputaten deze zaak zonder hoorzitting zullen voorbereiden en de schriftelijke inbreng van de verzoeker zullen accepteren en zullen meenemen in de voorbereiding van hun advies. Tevens is aangegeven dat bij eventuele vragen die in de voorbereiding nog zullen rijzen, per e-mail contact met hem zal worden opgenomen.
8. De generale synode constateert dat de deputaten in de voorbereiding van hun advies aan de synode geen aanleiding hebben gevonden om de verzoeker per e-mail nadere vragen tot verduidelijking van zijn grieven te stellen.
9. De generale synode oordeelt dat de gang van zaken, zoals hiervoor beschreven, van zorgvuldig handelen getuigt.
10. De spreekantekeningen van de verzoeker zijn aan het dossier toegevoegd en maken onderdeel uit van

de beraadslaging door de generale synode. De synode constateert dat de spreekantekeningen van 26 oktober 2020 een samenvatting en herhaling zijn van hetgeen in de zes grieven reeds is verwoord.

Op grond van artikel 16, lid 4 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak wordt de verzoeker in de gelegenheid gesteld om ten overstaan van de generale synode zijn standpunt naar aanleiding van het advies van deputaten mondeling toe te lichten. Op 20 november 2020 is aan de verzoeker per e-mail de concept-uitspraak toegezonden. Hij is daarbij uitgenodigd om deel te nemen aan de – in verband met de coronamaatregelen – via MS Teams te houden digitale vergadering van de generale synode op 27 november 2020, waar de behandeling van zijn herzieningsverzoek zal plaatsvinden. Mocht de verzoeker hier geen gebruik van willen maken dan heeft hij de gelegenheid gekregen om uiterlijk dinsdag 24 november 2020 schriftelijk te reageren op deze concept-uitspraak. Deze schriftelijke reactie zou dan worden toegezonden aan de leden van de generale synode en deel uitmaken van de beraadslaging.

Op 23 november 2020 heeft de verzoeker aan de synode laten weten af te zien van verder commentaar en de definitieve uitspraak af te wachten.

De generale synode constateert dat zij op zorgvuldige wijze uitvoering heeft gegeven aan genoemd artikel 16, lid 4.

VI. Overwegingen van de generale synode in algemene zin

Voordat de generale synode ingaat op de zes grieven van de verzoeker dient op twee punten in algemene zin het volgende vooropgesteld te worden.

Artikel F78.1 KO bepaalt dat herziening van een uitspraak in hoger beroep van de generale synode slechts mogelijk is indien er sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden, die dateren van vóór de uitspraak en die, waren zij bij de synode bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden. Aan de basis van dit artikel, dat in 2014 in de herziene KO is opgenomen, ligt eerdere besluitvorming van de Generale Synode van Zwolle-Zuid 2008, opgenomen in de Acta onder artikel 46 (pagina 89) met als onderliggend materiaal de Notitie herziening van uitspraken in kerkelijke appelzaken (bijlage 4.1 van de Acta, pagina 403). De Acta zijn gepubliceerd onder <http://www.kerkrecht.nl/sites/default/files/ActaGKv2008.pdf>.

Met de uitspraak in hoger beroep heeft de generale synode een einduitspraak gedaan in het geschil tussen de verzoeker en zijn kerkenraad. Een herzieningsprocedure is, na het beroep en het hoger beroep, geen derde reguliere kerkelijke rechtsgang, waarin het oorspronkelijke geschil waarin uitspraak is gedaan opnieuw ter beoordeling kan worden voorgelegd of waarin de uitspraak in hoger beroep en de onderbouwing daarvan zelf opnieuw ter discussie gesteld kan worden. Met de uitspraak in hoger beroep is de kerkelijke rechtsgang die de verzoeker is gegaan, geëindigd. Deze uitspraak, zo bepaalt artikel F77.3 KO, is bindend voor partijen.

Toch biedt de KO een bijzondere procedure die de mogelijkheid biedt om een uitspraak van de generale synode te herzien. Aan een herziening worden strikte criteria verbonden. Herziening is slechts mogelijk als er sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden, die dateren van vóór de uitspraak en die, waren zij bij de synode bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden. De grieven van de verzoeker dienen dan ook aan deze criteria getoetst te worden.

De kerkenraad van de verzoeker is partij in het oorspronkelijke geschil dat door de uitspraak in hoger beroep is beslecht. De kerkenraad is geen partij meer bij het verzoek tot herziening, nu de omvang van de toetsing van dat verzoek zich primair beperkt tot de uitspraak van de generale synode. Gelet op de aard en het kader van de toetsing van een herzieningsverzoek kan de generale synode, die de uitspraak in het oorspronkelijke geschil heeft gedaan, op het verzoek beslissen en kunnen dezelfde deputaten daarover adviseren.

Het tweede punt dat vooropgesteld moet worden betreft het volgende. In de procedure van het hoger beroep zijn door met name de verzoeker verschillende stukken ingediend die tezamen het dossier vormen en

waarvan de bijlage bij de uitspraak van 24 januari 2020 het (chronologisch) overzicht bevat. Deze stukken liggen ten grondslag aan de uitspraak van de generale synode en worden geacht gekend te zijn door de synode en bij de beraadslaging over de uitspraak betrokken te zijn geweest.

VII. Beoordeling van de generale synode van de aangevoerde grieven

De generale synode komt nu tot de beoordeling van de door de verzoeker ingediende zes grieven aan de hand van de criteria of er sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden, die dateren van vóór de uitspraak en die, waren zij bij de synode bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden. De spreekantekeningen van 26 oktober 2020 zijn in de behandeling van de zes grieven inbegrepen.

Grief 1 - Om de heiligheid van de gemeente of ouderwetse flauwekul?

1. De verzoeker voert aan dat in de uitspraak van de generale synode niets is terug te vinden van het uitvoerig Schriftberoep door de verzoeker (bijlage 13 van het dossier). Daarom is het volgens hem niet voor te stellen dat deze indringende, rechtstreeks van toepassing zijnde teksten, zouden hebben meegewogen in de uitspraak. Wel wordt regelmatig verwezen naar artikel 'zus of zo' en 'wel of niet geëxpireerde termijnen' maar op Gods spreken, bijvoorbeeld in Matteüs 5, 23/24, wordt niet gereageerd. Dit ontbreken in de uitspraak is meervoudig schadelijk en vraagt om correctie.
2. De generale synode overweegt dat de door de verzoeker genoemde bijlage 13, betreffende het hoger beroepschrift van 20 juli 2019, deel uitmaakt van het dossier en dus van de aan de uitspraak ten grondslag liggende stukken en daarmee de synode bekend was. Er is geen sprake van nieuwe feiten of omstandigheden, die dateren van vóór de uitspraak. De grief van de verzoeker ziet op de onderbouwing van de uitspraak, hetgeen in een herzieningsprocedure niet aan de orde kan zijn.
3. De generale synode oordeelt dat deze grief geen grond voor herziening kan zijn.

Grief 2 - Besluit GS Zuidhorn 2002 door de kerkenraad niet uitgevoerd

1. De verzoeker voert samengevat aan dat door verwijzing in de uitspraak van de synode van 24 januari 2020 naar de uitspraak van de Generale Synode van Zuidhorn 2002 – over de dogmatische moeiten met de catechisatie les over kinderdoop of volwassendoop van de toenmalige predikant – ten onrechte de indruk wordt gewekt dat die kwestie zou zijn afgehandeld, laat staan opgelost. De inhoudelijke moeiten liggen sindsdien onaangeroerd, mede door het niet uitvoeren door de kerkenraad van deze uitspraak. De kerkenraad heeft jaren later aan de betrokken voormalig predikant zelfs eerherstel verleend. Door het gebrek van deze kennis, veroorzaakt door het ontbreken van voldoende wederhoor ter zake, heeft de synode dit niet kunnen laten meewegen in de uitspraak.
2. De generale synode overweegt dat in haar uitspraak op basis van de overgelegde stukken bij het onderdeel procesverloop melding is gemaakt van een eerdere kerkelijke rechtsgang, eindigend in een uitspraak van de Generale Synode van Zuidhorn 2002. Dit betreft, ook in de formulering onder II.1, slechts een feitelijke constatering, die verder in de onderbouwing van de uitspraak geen rol heeft gespeeld. Dat de kerkenraad aan deze uitspraak uit 2002 geen uitvoering heeft gegeven is de persoonlijke opvatting van de verzoeker. Het betreft hier echter geen nieuw feit of nieuwe omstandigheid, daterend van vóór de uitspraak en die, waren zij bij de synode bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden.
3. De generale synode oordeelt dan ook dat deze grief geen grond voor herziening kan zijn.

Grief 3 - Gespreksverslag hoorzitting te Amersfoort, 11 december 2019

1. De verzoeker voert samengevat aan dat door de afvaardiging van de kerkenraad aan het einde van de zitting een verklaring werd voorgelezen die integraal in het verslag van die hoorzitting is opgenomen. In een gesprek nadien op 28 december 2019 met de kerkenraad heeft de verzoeker laten weten dat hij deze verklaring ziet als zonde tegen het negende gebod. Nu de verklaring van de kerkenraad wél in zijn geheel in het gespreksverslag van 11 december 2019 is opgenomen maar de corrigerende reactie van

de verzoeker van 8 januari 2020 niet, mag niet worden uitgesloten dat dit van negatieve invloed is geweest op de uitspraak van de synode. De verzoeker meent dat er sprake is van rechtsongelijkheid nu geweigerd is zijn reactie aan het gespreksverslag toe te voegen. Deze reactie heeft de verzoeker als bijlage nogmaals gevoegd bij zijn verzoek tot herziening. Vervolgens gaat de verzoeker in deze grief nader in op de verklaring van de kerkenraad van 11 december 2019 en op hetgeen tussen hem en de kerkenraad in het contact is gewisseld.

2. De generale synode overweegt dat in haar uitspraak van 24 januari 2020 onder IV. op deze kwestie is ingegaan. De reactie van de verzoeker van 8 januari 2020 is toegevoegd aan het dossier en maakt daarmee onderdeel uit van de aan de uitspraak ten grondslag liggende stukken en was daarmee bekend bij de synode. In zijn toelichting op 24 januari 2020 ten overstaan van de synode heeft de verzoeker deze kwestie ook aan de orde gesteld. De synode heeft in haar uitspraak aangegeven dat zij in deze bijdrage van de verzoeker geen aanleiding heeft gezien om tot aanpassingen in haar uitspraak te komen. Er is in deze grief dan ook geen sprake van nieuwe feiten of omstandigheden, die dateren van vóór de uitspraak en die, waren zij bij de synode bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden.
3. De generale synode oordeelt dan ook dat deze grief geen grond voor herziening kan zijn.

Grief 4 – Absentie Heilig Avondmaal: géén persoonlijke keuze

1. De verzoeker voert aan dat de conclusie van de generale synode, dat zijn 12-jarige absentie een persoonlijke keuze is, volstrekt is misplaatst. Hij gaat vervolgens onder meer in op de situatie in 2008. De verzoeker vraagt de synode om herziening van het door de synode gestelde dat de absentie aan het Heilig Avondmaal vrijwillig zou zijn.
2. De generale synode overweegt dat zij op basis van het dossier tot deze, zoals de verzoeker stelt, conclusie gekomen is. Het betreft hier dus een element uit de onderbouwing van de uitspraak dat in herziening niet opnieuw ter discussie gesteld kan worden.
3. De generale synode oordeelt dan ook dat ook deze grief geen grond voor herziening kan zijn.

Grief 5 – Afmeldingen Heilig Avondmaal

1. De verzoeker voert aan dat de conclusie van de generale synode, dat het niet onbegrijpelijk was dat de kerkenraad niet reageert op de jarenlange afmeldingen van verzoeker omdat de zaak bekend was bij de kerkenraad, pas echt zorgwekkend is. In het feit dat geen verdere navraag op dit punt is gedaan en dat dus niet heeft kunnen meewegen bij de uitspraak, ziet de verzoeker reden om herziening te vragen.
2. De generale overweegt dat haar opvatting dat dit onderdeel niet onbegrijpelijk is, een element uit de onderbouwing van de uitspraak betreft die in herziening niet opnieuw ter discussie gesteld kan worden.
3. De generale synode oordeelt dan ook dat ook deze grief geen grond voor herziening kan zijn.

Grief 6 – Aanvulling en verdieping van grief 1

1. De verzoeker gaat in deze grief in op de houding van zijn kerkenraad rond vijf vermaanbrieven en het niet reageren van zijn kerkenraad en de classis. Ook stelt hij aan de orde dat de kerkenraad aan een bemiddelingspoging de voorwaarde stelde dat hij het verzoek tot herziening van 24 juni 2020 onder spijtbetuiging zou moeten terug te nemen.
2. De generale synode overweegt dat het eerste element in deze grief door de verzoeker in de aan de uitspraak ten grondslag liggende stukken meerdere keren is geuit en dus bij de synode een bekend gegeven is. Het laatste element doet zich voor na of rond de uitspraak van de synode. Deze grief richt zich op de handelwijze van de kerkenraad en bevat geen nieuwe feiten of omstandigheden, die dateren van vóór de uitspraak en die, waren zij bij de synode bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden.
3. De generale synode oordeelt dan ook dat ook deze grief geen grond voor herziening kan zijn.

De generale synode komt tot het eindoordeel dat de door de verzoeker aangevoerde grieven geen grond voor herziening vormen, nu niet is voldaan aan de voorwaarden die artikel F78.1, onder b, daaraan stelt.

VIII. Uitspraak

De Generale Synode van Goes 2020 wijst het verzoek van 24 juni 2020 en aangevuld op 24 augustus 2020 tot herziening van haar uitspraak in hoger beroep van 24 januari 2020, af.

Uitspraak hoger beroep zaak 3

4 september 2020

Uitspraak inzake het hoger beroep van indieners tegen de uitspraak van de classis van 1 april 2019 in het geschil tussen de indiener en de kerkenraad van een GKv-gemeente

I. Uitgangspunt in hoger beroep

Het hoger beroep van de indieners richt zich tegen de uitspraak van een particuliere synode van 7 november 2019 waarbij de ingebrachte bezwaren tegen de leer en beroeping van een predikant werden verworpen en het beroep ongegrond is verklaard. De particuliere synode is van oordeel dat niet is aangetoond dat er fouten zijn gemaakt bij de voorbereiding en het uitbrengen van het beroep. Ook is niet aangetoond dat de predikant opvattingen heeft die strijdig zijn met Schrift en belijdenis. Verkeerd lezen van de Bijbel is niet aangetoond en tijdens de behandeling van het beroep ook niet gebleken.

Aan deze uitspraak ligt het advies ten grondslag van deputaten kerkelijke rechtspraak van de betrokken particuliere synode.

II. Samenvatting van het procesverloop en de voor het hoger beroep van belang zijnde feiten

1. De kerkenraad van de betrokken Gereformeerde Kerk vrijgemaakt kondigde op 24 en 31 maart 2019 in de erediensten van de kerk af dat hij op 14 februari 2019 een beroep heeft uitbracht op de predikant en dat hij dit beroep heeft aangenomen. Bevestiging en intrede zouden plaatsvinden op 7 april 2019. Eventuele bezwaren konden tot en met 1 april 2019 worden ingediend bij de scriba.
2. Op 29 maart 2019 maakten de indieners bij de kerkenraad bezwaar tegen de bevestiging. Zij waren van mening dat de predikant niet mocht worden bevestigd omdat er fouten waren gemaakt bij de beroepingsprocedure en omdat de leer van de predikant niet naar de Schrift was. Het opstarten van de beroepingsprocedure was onwettig, er is nagelaten een profielschets van de gemeente te maken en ook is nagelaten om voor het uitbrengen van het beroep met de predikant af te stemmen over de koers van de gemeente, met name over belangrijke kwesties zoals M/V in de kerk. De predikant zou de Bijbel structureel anders lezen dan sommige gemeenteleden. Concrete aanleiding voor deze stelling was dat in een eerdere gedachtewisseling de predikant beweerd zou hebben dat het sabbatsgebod geen rustdag voorschrijft.
3. Bij mail van 1 april 2019 maakten de indieners tevens bezwaar bij de betrokken classis omdat een 'cruciaal deel' van de besluiten die hebben geleid tot het beroep, onder de verantwoordelijkheid van de classis zou vallen, nl. voor zover het de besluiten betreft in de periode dat de betrokken gemeente geen kerkenraad had (zomer - medio november 2018). Daarnaast vroegen zij de classis om te besluiten tot uitstel van de bevestiging.
4. Bij mail van 3 april 2019 vroegen deputaten kerkelijke rechtspraak van de classis de indieners om duidelijkheid. Niet duidelijk was nl. tegen welk besluit van de classis het bezwaar zich richtte en wat de gronden waren.
5. Op 3 april 2019 nam de kerkenraad een beslissing op het bezwaarschrift. De bezwaren werden

ongegrond verklaard. De predikant was al vele jaren predikant en zijn leer is in de afgelopen jaren 'bewaakt' door andere kerkenraden.

6. Op 4 april 2019 antwoordden de indieners op het verzoek van de classis d.d. 3 april 2019. Zij maakten bij de classis bezwaar tegen het besluit van de classis om positief te beslissen over het beroep. Met datzelfde schrijven werd tevens beroep ingesteld tegen de beslissing op bezwaar van de kerkenraad. Verder werd een voorlopige voorziening gevraagd, ertoe strekkende dat de bevestiging die was voorzien voor 7 april 2019 zou worden uitgesteld. In beroep voerde de indieners aan dat de kerkenraad ten onrechte ontkent dat de leer van de predikant niet naar de Schrift is.
7. Op 4 april 2019 stuurden deputaten rechtspraak van de classis de stukken door naar deputaten kerkelijke rechtspraak van de particuliere synode omdat laatstgenoemde deputaten bevoegd zouden zijn om over het beroep te adviseren.
8. Op 5 april 2019 wezen deputaten kerkelijke rechtspraak van de particuliere synode de met het beroepschrift gevraagde voorlopige voorziening af. Het afwijzen van de gevraagde voorziening zou naar deputaten meenden niet een onevenredig nadeel voor de indieners met zich mee brengen.
9. Bij brief van 16 april 2019 bevestigden deputaten kerkelijke rechtspraak van de particuliere synode de ontvangst van het beroepschrift. Verder stelden zij dat het beroepschrift nog niet compleet was. Zij nodigden de indieners uit om een omschrijving van de uitspraak als bedoeld in artikel 4, lid 4, onder d van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak te geven.
10. Bij brief van 18 mei 2019 reageerden de indieners. Zij vroegen om het bezwaar en beroep samen te voegen tot één beroep op de particuliere synode tegen het besluit van de kerkenraad dat door de classis was goedgekeurd. Zij verzochten het 'door Christus ingesteld gezag te herstellen' en uitspraken te doen over 'de wettigheid van de (door hen geformuleerde) koers van de kerkenraad', over de 'wettigheid van de rustdag op grond van het vierde gebod en de leeruitspraken van de predikant'. Ook dat de kerkenraad 'zich een eigen oordeel vormt over de leer van de predikant op basis van door de PS te stellen normen'. Verder om een oordeel te geven over de 'wettigheid van de besluitvorming over het uitgebrachte beroep'.
11. Bij brief van 28 mei 2019 vroegen deputaten om duidelijkheid over de te verwachten uitspraken. Hierop reageerde de indieners bij brief van 1 juni 2019 dat zij geen 'hapklare brokjes' toedienen. Zij herhaalden kort hun bezwaren en gaven aan dat deputaten de taak hebben 'te onderzoeken wat uit de Geest is en wat recht is en wat heiliging vraagt'. Verder eisen zij 'dat u uitspreekt wat in dezen concreet onwettig en incorrect en onschriftuurlijk is en dat u dat vervolgens zonder uw sturend oordeel aan de kerkenraad en de classis voorlegt'.
12. Op 16 juli 2019 stuurde de kerkenraad een verweerschrift. Hij schetste de ontwikkelingen in de gemeente eind 2018 en begin 2019. In het najaar van 2018 heeft de werkgroep visie aan de gemeente de vraag voorgelegd of het proces opgestart kan worden om te komen tot het voorbereiden van het beroepen van de predikant. De werkgroep heeft een hoge drempel van 75% genoemd omdat er geen kerkenraad aanwezig was buiten de twee diakenen die tevens met ouderlingtaken waren belast. Een ruime meerderheid (afgerond 73%) sprak de wens uit om uit te zoeken of de predikant kon worden beroepen. Begin 2019 ging de gemeente akkoord met het uitbrengen van een beroep; de vereiste twee derde meerderheid werd toen ruim gehaald. Verder meldt de kerkenraad dat in februari een gesprek heeft plaatsgevonden tussen twee leden van de kerkenraad en de indieners over de leer. De kerkenraad meent dat van onschriftuurlijke opvattingen van de predikant niet is gebleken.
13. In haar uitspraak van 7 november 2019 op dit beroep stelt de particuliere synode dat niet is aangetoond dat er fouten zijn gemaakt bij de voorbereiding en het uitbrengen van het beroep. Ook is niet aangetoond dat de predikant opvattingen heeft die strijdig zijn met Schrift en belijdenis. Verkeerd lezen van de Bijbel is niet aangetoond en tijdens de behandeling van het beroep ook niet gebleken. De particuliere synode verklaart het beroep ongegrond.
14. Van deze uitspraak van de particuliere synode komen de indieners op 12 december 2019 in hoger beroep bij de generale synode.
15. In hoger beroep is alleen nog de vraag aan de orde of de particuliere synode het beroep van de

indieners voor wat betreft de strijdigheid met Schrift en belijdenis van de leer van de predikant op de juiste gronden ongegrond heeft verklaard. Het procedurele aspect van de beroepingsprocedure wordt door de indieners in hoger beroep niet meer ter discussie gesteld. Ook de afwijzing van een voorlopige voorziening wordt in hoger beroep niet aangevochten. Op de hoorzitting op 11 maart 2020 hebben de indieners bevestigd dat in hoger beroep alleen het leerpunt nog aan de orde is.

III. Ontvankelijkheid

Op grond van artikel F77.2 KO wordt het hoger beroep op de generale synode ingesteld binnen zes weken na verzending van de uitspraak in beroep. De uitspraak van de particuliere synode d.d. 7 november 2019 is op 13 november 2019 verzonden. De uiterste datum voor indiening van hoger beroep is daarmee 25 december 2019. Op 12 december 2019 hebben de indieners per e-mail het hoger beroep ingediend. Op grond van het vorenstaande oordeelt de generale synode dat het hoger beroepschrift van de indieners binnen zes weken is ingediend en zij daarom ontvankelijk zijn in het hoger beroep.

IV. Hoorzitting

1. Op 11 maart 2020 hebben de deputaten hoger beroep een hoorzitting gehouden waar de indieners en de kerkenraad hun standpunten mondeling hebben toegelicht.
2. Artikel 10, lid 7 en 8 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak bepaalt dat van het horen een kort schriftelijk verslag wordt gemaakt en dat de indieners en de wederpartij in de gelegenheid worden gesteld om binnen een door de deputaten te stellen termijn hun opmerkingen bij het verslag kenbaar kunnen maken. Deze mogelijkheid om op het verslag te kunnen reageren heeft tot doel om te controleren of hetgeen door partijen tijdens de hoorzitting is ingebracht en gezegd op een correcte wijze in het verslag is verwoord, zodat daar achteraf geen discussie over kan ontstaan.
3. Het verslag is op 11 mei 2020 per mail aan partijen toegezonden.
4. Op 27 mei 2020 is namens de kerkenraad meegedeeld dat het verslag een correcte weergave is van de hoorzitting en hij daarbij verder geen opmerkingen heeft.
5. Op 13 mei 2020 hebben de indieners aangegeven met het verslag in te stemmen.
6. De deputaten hebben vervolgens het verslag van de hoorzitting definitief vastgesteld. Het vastgestelde verslag is bij deze uitspraak bijgevoegd.

Op 4 september 2020 zijn partijen in de gelegenheid gesteld ten overstaan van de generale synode te reageren op de hen toegezonden conceptuitspraak. Zowel de indieners als de kerkenraad hebben daarvan gebruik gemaakt.

V. Samenvatting van hetgeen in hoger beroep is aangevoerd

In hoger beroep worden de volgende uitspraken van de generale synode gevraagd (letterlijke citaten uit hoger beroepschrift zijn vetgedrukt):

1. Het beroep gegrond verklaren en de betreffende predikant, kerkenraad, classis en particuliere synode te wijzen op de redactie van het vierde gebod, die niet alleen de norm voor het houden van de rustdag helder formuleert, maar ook alle tegenspraak bij voorbaat de mond snoert, door de norm te gronden op een externe waarde, namelijk op de rust die God Zelf nam na zijn scheppingswerk.
2. De definitie van de rust door de wet zelf te laten formuleren door deze na te spreken, en door te verwerpen de leer of opvatting dat presentie in samenkomsten geldt als sabbatsgebod vervangende norm, en dat ten tweede de rust die wordt geleerd en voorafgeschaduwd in het vierde gebod niet al is bereikt voor wie Christus aanneemt. Want de gevraagde rust ziet op het wijden en bestemmen. En het aannemen van Christus biedt wel de hoop en de belofte en de verzekering van de rust, maar het brengt geenszins de gearriveerdheid in die rust. Want immers, de mens en God zijn nog niet samen in de rust, en ook God heeft

de Rust die Hij van voor de grondlegging van deze wereld met de mens had verordineerd, nog niet met de op aarde levenden bereikt. En dat is ook onmiskenbaar als teken en zegel in het heilig Avondmaal opgenomen, waar de aanwezigheid van Christus juist in het geloof wordt geduid, onder gelijktijdig bewijs en erkennend besef dat Christus nog niet is teruggekomen en niet mede in persoon aan de tafel zit om met de zijnen van de wijn te drinken.

3. De erkenning uit te spreken dat niet alleen de predikant, classis en particuliere synode, maar ook voorafgaande synodes hebben gedwaald door redengevingen te zoeken of te omarmen die door mensen zijn genormeerd en geformuleerd en ook qua pretentie en toonzetting niet beoogden verder te gaan dan verslaglegging van wat er in den lande wordt en werd geleerd en gemeend; en dat mitsdien ten onrechte de helderheid van de schriften is toegestaan overvleugeld en verduisterd te worden.
4. De erkenning uit te spreken dat de huidige stand der leer door de koppeling van de rust in Christus met het moeten bezoeken van de samenkomsten, ten onrechte grote aantallen christenen buiten de rust van Christus plaatst. Dat het terugkomen van een dergelijke enge ware rustgedachte ten eerste en ten meeste in het eigen huis moet dienen tot bekering en herstel. Herstel van de norm, vraagt ook vruchten van herstel.
5. Uit te spreken de erkenning dat deze procedure ten diepste niet gaat over standpunten en verschillende meningen, maar dat de wet die eens terechtstelde tot de dood, nu zelf in verdrukking is gekomen bij de heiligen die geschikt werden gemaakt om de wet lief te hebben zoals David de wet liefhad. Dat zulks een ernstige zaak is, gelet op de ontstaansgeschiedenis en de plaats en de rol die onze kerken steeds hebben geclaimd in de geschiedenis van kerk en reformatie.

VI. Overwegingen van de generale synode ten aanzien van het hoger beroep

1. Op grond van artikel B12.5 KO wordt de instemming van de gemeente bij de roeping van een predikant verkregen als er vanuit de gemeente geen gegrond bezwaar tegen leer of leven van de predikant wordt ingebracht. De indieners hebben bezwaar ingediend bij de kerkenraad in verband met een bezwaar tegen de leer van de predikant over het vierde gebod.
2. Het standpunt van de predikant over het vierde gebod staat vermeld in zijn e-mail van 30 januari 2019 aan de indieners en is als volgt te typeren:
In het vierde gebod wordt de zevende dag van de week een geheiligde dag genoemd. In het Nieuwe Testament is over het heiligen van die éne dag niets te vinden. Wel wordt de sabbat 'slechts een schaduw' genoemd van wat naar Christus wijst. Christus geeft de rust die met het zevende gebod in schaduwvorm bekend was. Met Christus is er een nieuwe werkelijkheid, die niet zichtbaar wordt in een nieuwe dag of in een verbod om te werken. 'Blijvend is dat we alleen echte rust krijgen in ons leven via de Christus, en vooral via de gepredikte Christus.' Daarom zijn de samenkomsten, zoals genoemd in Hebréeën 10, nodig om te blijven bezoeken. Anders verdwijnt de echte rust uit ons leven, met het risico de eeuwige rust die ons te wachten staat, mis te lopen. 'Dat is het blijvende in Christus.'
3. De kerkenraad, de classis en de particuliere synode zijn van oordeel dat niet is aangetoond dat dit standpunt van de predikant strijdig is met Schrift en belijdenis, de leer van de kerk.
4. De Generale Synode van Amersfoort 2005 heeft zich intensief beziggehouden met de leer over het vierde gebod en heeft besloten om de daartoe opgestelde handreiking 'Zondag, HEERlijke dag' in de aandacht van de kerken aan te bevelen (Acta, artikel 22) en verder 'geen afzonderlijke algemene uitspraak te doen over de verhouding tussen het vierde gebod en de zondagsviering.' De synode wilde geen verdere algemene uitspraak doen dan wat in onze belijdenis over de zondag is uitgesproken (Acta, artikel 25). De Generale Synode van Zwolle 2008 bevestigde dit besluit van de Generale Synode van Amersfoort 2005 (Acta, artikel 15). Zij motiveerde dat als volgt: '1. het verzoek de uitspraak van de GS Amersfoort-C 2005 te herzien en alsnog een algemene uitspraak te doen over de verhouding tussen het vierde gebod en de zondagsviering, is in werkelijkheid een vraag om een interpretatie van HC Zondag 38 kerkelijk vast te leggen. De GS Amersfoort-C heeft daaraan terecht niet willen voldoen om niet boven Schrift en belijdenis uit te gaan'.
5. De generale synode is van oordeel dat de indieners niet hebben aangetoond dat het standpunt van de

predikant ingaat tegen deze generale besluiten. Binnen deze besluiten wordt ruimte gelaten voor het standpunt van zowel de predikant als de indieners.

6. Uit hetgeen door de indieners in hoger beroep is aangevoerd, leidt de generale synode af dat in hoger beroep echter een bredere uitspraak van de generale synode wordt gevraagd die zich niet slechts beperkt tot de juistheid van het standpunt van de predikant. Dit blijkt onder meer uit de zinsdelen onder V. weergegeven. De indieners lijken daarmee te beogen dat de generale synode een algemene uitspraak doet over de leer van het vierde gebod en daarmee terugkomt op de besluiten van de generale synodes van 2005 en 2008. Dit blijkt ook uit onderdeel 2.1. (pagina 6-7) van het hoger beroepschrift waar ingegaan wordt op de 'onjuistheid' van de Generale Synode van Amersfoort 2005.
7. De Generale Synode van Meppel 2017 heeft in een uitspraak (Z2, onder VI., gepubliceerd op www.gkv.nl, in de rubriek kerkorde – jurisprudentie kerkelijke rechtspraak) nog eens het bestendig algemeen kerkrechtelijk uitgangspunt bevestigd dat in het kader van de kerkelijke rechtspraak een uitspraak van de generale synode wordt gedaan in een concreet geschil tussen twee partijen. Deze uitspraak van de generale synode is bindend voor partijen (artikel F77.3 KO) en bevat geen algemeen kerkelijk besluit dat de kerken bindt. Het hoger beroep is niet bedoeld om in (leer)kwesties waarover binnen de kerken niet gelijk wordt gedacht de generale synode tot een algemene (leer)uitspraak te bewegen. Een dergelijk bindend besluit kan slechts tot stand komen via de lijn van de reguliere besluitvormende taak (artikel F74.1 KO). Waar het gaat om een herbeoordeling van algemene besluiten van de eerdere generale synoden is daarvoor de weg van revisie in de kerkorde vastgelegd (artikel 81 KO).
8. Voor zover de indieners door middel van het hoger beroep (impliciet) beogen aan de generale synode revisie te vragen van de besluiten van de Generale Synode van Amersfoort 2005 en de Generale Synode van Zwolle 2008 kan dat niet slagen. Revisie van besluiten van de generale synode kan op grond van de kerkorde alleen worden verzocht door kerkenraden en classes. Individuele kerkleden hebben geen directe toegang tot de generale synode, maar kunnen wel hun eigen kerkenraad gemotiveerd verzoeken om revisie te vragen bij de synode.

VII. Uitspraak

De Generale Synode van Goes 2020:

- bevestigt de uitspraak van de particuliere synode van 7 november 2019;
- verklaart het hoger beroep van de indieners van 12 december 2019 ongegrond.

Verzoek br. K.P. Steendam om acta GS Meppel 2017 te wijzigen

15 november 2020

Materiaal:

bericht van br. K.P. Steendam waarin hij verzoekt om de weergave van zijn bezwaar in hoger beroep in de Acta van de GS Meppel 2017 te rectificeren (20-10-2020).

Besluit:

1. het bericht van br. K.P. Steendam ontvankelijk te verklaren;
2. in de acta van de GS Goes 2020 op te nemen:

'Br. K.P. Steendam wijst erop dat in de acta van de GS Meppel 2017, art. 31, bij de verslaglegging van zijn hoger beroep de weergave van zijn bezwaar onvolledig is. De volledige weergave is als volgt:

'Al met al is deze ikoon een heel foutieve weergave van de Bijbel. De schilder van de ikoon volgt daarmee onbewust een werkwijze die typerend is voor de werkwijze van de duivel; namelijk: het bewust eenzijdig en slordig citeren van Gods Woord, om mensen bij God weg te trekken.

Met een ikoon kunnen je gedachten aan de haal gaan. Onze predikant zegt het in zijn preeksamenvatting op internet: door lang en liefdevol naar deze ikoon te kijken, leer je nieuwe dingen over het wezen van God. Maar dat zet de gemeente op een dwaalspoor. Nieuwe inzichten krijgen over wie God is, krijg je niet door te kijken naar een ikoon; daarvoor moet je gewoon de Bijbel lezen."

Gronden:

1. br. Steendam heeft een rechtstreeks belang bij een goede weergave van zijn bezwaar. Zijn bericht kwam binnen na de sluitingstermijn voor ingekomen stukken, maar er wordt geen belang geschaad wanneer de synode in dezen een uitzondering maakt.

2. deputaten hoger beroep bevestigen desgevraagd dat de weergave van zijn bezwaar in de Acta onvolledig is en adviseren dit recht te zetten.

Het voorstel voor dit besluit is door het moderamen, in een moderamenbrief van 9 november 2020, aan de afgevaardigden voorgelegd en is unaniem aangenomen.